

vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 17. elokuuta 2018

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 8 63. vuosikerta

Pitäjäjuhlilla yhteishenkeä lujittaen

Pyhäjärven pitäjäjuhlallat kokosivat Harjavaltaan noin 250 juhlijaa perinteisen kihutapahtumien äärelle.

Kirkonmenojen jälkeinen seppelsaatto liikkeellä kohti sankarihautausmaata ja Karjalaan jääneiden muistomerkkiä.

Juhlapuhuja Antti Kaikkonen kiitettiin Taubila-kirjalla. Kuvat: Yrjö Inkinen.

SIVUT 2-3, 4, 6-8

Taubilan kartanon uusi aika

Taubilan kartanon uusi aika alkoi tasan sata vuotta sitten, kun kartano elokuussa 1918 siirtyi Kart Fazerin omistukseen.

SIVU 9

Stipendinsaajan kuulumisia

Kia Weckström vietti vaihto-oppilas-lukukauden Itävallassa. Hän on yksi Pyhäjärvi-Säätiön kautta stipendin saaneista.

SIVU 11

DNA-tutkimuksen suomalaisien asiantuntijoiden eturiviin lukeutuva Paavo Salonen kertoi seminaarissa tutkimuksen annista pyhäjärveläisille. Kuva: Kaarina Pärssinen.

SIVU 3

17. elokuuta 2018

Hellekesä

Hellekesä alkaa olla loppupuolella. Hellettä on tosiaan riittänyt kaikilla kesätapahtumilla, joihin olen osallistunut. Karjalaisilla kesäjuhlilla Kouvolassa kesäkuun puolivälissä oli kuuma. Helle oli myös Pyhäjärvi-juhlilla niin valmistelujen aikana kuin itse juhlilla. Harjavallan Karjalaseuran piirakanpaistajat esimerkiksi tekivät kovan ja hikisen työpäivän juhlien edellä, kun paistoivat satoja piirakoita. Tämä kesä on ollut kuin ne kuuluisat lapsuuden kesät, jolloin aina paistoi aurinko, uimavesi oli lämmintä, mansikat makeita jne.

Helteellä on kuitenkin myös kääntöpuolensa. Maanviljelijät ovat tukalassa tilanteessa jo toista kesää peräkkäin. Edellisenä kesänä satoi liikaa, nyt paistoi liikaa. 1800-luvulla ja vielä sata vuotta sitten itsenäisytemme alkutaipaleellakin tällainen kesä, saati kaksi huonoa kesää peräkkäin, tiesi nälkää, sairauksia ja kurjuutta. Tämä on hyvä muistaa, kun menemme markettien valtavien ruokavalikoimien äärelle valitsemaan kymmenien jogurttilaatuojen joukosta mieleistämme tai pähkäilemme leipähyllyllä valinnan vaikeutta monenlaisten kuitupitoisten ja sydänystävällisten leipien joukosta. Onneksi meillä ovat asiat hyvin, mutta ei toisenlainen todellisuus kovin kaukana ole. Vain parin kolmen sukupolven takana.

Vpl. Pyhäjärvi-juhlit ovat tämän lehden ohella tärkeä pyhäjärveläisten yhdysside. Lapsuudessani ne kuuluivat ilman muuta kesän ohjelmaan. Kotini oli maalaistalo, lypsykarjatala, kuten silloin suuri osa siirtokarjalaisten maataloista. Sieltä ei ollut helppo irrottautua päivänkään matkoille, kun kesä oli muutenkin työntäyteistä aikaa. Mutta Pyhäjärvi-juhlille mentiin, jos suinkin mahdollista. Nykyisinkin, jos joku kysyy, mitä minulla on kesän ohjelmassa, sanon lähes ensimmäisenä Vpl. Pyhäjärvi-juhlit. Onneksi ne kuuluvat edelleen monen muunkin kesäohjelmaan. Ja onneksi löytyy Karjalaseuroja ja muita yhdistyksiä, jotka ovat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kanssa valmiita järjestämään juhlit.

Tänä vuonnakin saimme viettää hienot juhlit. Tällä kertaa Satakunnassa Harjavallassa. Viime vuonna juhlit olivat Pyhäjärvellä, toissa vuonna Uudellamaalla Järvenpäässä. On mukavaa, että juhlien pitopaikka, pitomaakunta ja jopa pitomaa vaihtelevat. Paikasta riippumatta tunnelma on aina yhtä sydämellinen. Oli hienoa todeta, että vaikka Harjavallan karjalaiset ovat suureksi osaksi lähtöisin muualta kuin Pyhäjärveltä, he ja muukin Harjavallan yhdistysväki olivat tarmokkaasti ja voimiaan säästämättä juhlien valmisteluissa ja juhlitapahtumissa mukana. Suuri kiitos siitä!

Tavataan ensi vuoden juhlilla! Pidetään juhlaperinne voimassa ja elävänä. Juhlit tuovat meidät pyhäjärveläistaisyhteeseen.

KIRSTI NASKALI
säätiön asiamies

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön myöntämät stipendit ja apurahat vuonna 2018

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön tänä vuonna myöntämistä apurahoista ja stipendeistä kertoi juhlilla säätiön asiamies **Kirsti Naskali**.

– Ilmoitus haettavista apurahoista oli maaliskuun Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä. Hakemuksia tuli 22 kpl. Hakijoiden ja myös apurahojen saajien joukossa oli sekä kotimaassa että ulko-

mailla eri asteisissa oppilaitoksissa opiskelevia – niin ammattikoulussa, ammat-
tioppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa opiskelevia – sekä nuoria että aikuisopiskelijoitakin.

– Apurahan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijan sukujuuret ovat Viipurin läänin Pyhäjärvellä ai-

din tai isän puolelta, eikä hakija ole aikaisemmin saanut apurahaa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä.

– Apurahoja ja stipendejä myönnettiin 17 kappaletta kolmesta eri rahastosta. Apurahojen yhteismäärä oli 6600 euroa. Yhden apurahan suuruus oli 300-500 euroa. Apurahat on jo maksettu saajille.

Kirsti Naskali julkisti saajat aakkosjärjestyksessä. Sukujuuret Pyhäjärvellä hän kertoi niin kuin ne on säätiölle hakemuksessa ilmoitettu.

– Useimmilla on nyt jo kysymys isovanhemmista, kahdella apurahan saajalla jo isoisovanhemmista.

Hakanen Lari

– suoritti tänä keväänä Sastamalan koulutuskuntayhtymän Saskyn Vammalan ammattikoulussa kone- ja metallialan perustutkinnon ja valmistui cnc-koneistajaksi. Isän äiti Jenny Hakanen, o.s. Savolainen oli Pyhäjärven Pyhäkylästä.

Hannonen Merituuli

– opiskelee Helsingin yliopiston maa- ja metsätaloustieteellisessä tiedekunnassa elintarviketieteiden kandidaatin tutkintoa varten. Isoisä Aulis Lankinen oli kotoisin Pyhäjärven Keljan kylästä.

Ijas Silja

– opiskelee Hokkaidon yliopistossa Japanissa humanististen tieteiden kandidaatin tutkintoa varten. Isoisä Antti Ijas oli kotoisin Pyhäjärveltä Noitermaan kylästä.

Joutsenlahti Juha

– opiskelee Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulussa tavoitteena hallintotieteiden tohtorin tutkinto. Äiti Maire Helassalo, ent. Hiiri oli kotoisin Pyhäjärven Ylläpäästä.

Järvinen Heidi

– opiskelee Huittisten ammatti- ja yrittäjäopiston Kokemäen yksikössä maatalousalan perustutkintoa, tarkoituksena valmistua eläintenhoitajaksi. Äidin äiti Maija Salli, o.s. Skaffari oli Pyhäjärven Montruan kylästä.

Keskisaari Tiina

– suorittaa Lappeenrannan musiikkiopistossa aikuis- ja avoimella osastolla solistisia opintoja. Isoäiti Taimi Pasanen, o.s. Leppänen oli Pyhäjärven Tolsterniemen kylästä.

Kukko Suvi-Tuulia

– opiskelee Satakunnan ammattikorkeakoulussa Raumalla tradenomin tutkintoa varten. Isän isoisä Arvi Kukko oli syntynyt Pyhäjärven Tiituan kylässä, hän kuului Kukkojen suvussa Vilpon vanhempaan sukuhaaraan.

Kukko Ville

– opiskelee Tampereen yliopistossa lääketieteiden ja biotieteiden tiedekunnassa lääketieteen lisensiaatin koulutusohjelmassa, jossa tekee väitöskirjaa. Isän isä Viljo Kukko oli syntynyt Pyhäjärven Tiituan kylässä, hän kuului Kukkojen suvussa Tammalan vanhempaan sukuhaaraan.

Kuusela Aku

– opiskelee Hämeen ammattikorkeakoulussa Hämeenlinnassa, Mustialan yksikössä Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa. Äidin isä Arvo Hassi oli kotoisin Pyhäjärven Tiituan kylästä.

Nokelainen Juha

– opiskelee University of Technologyssä Tallinnassa ja oli viime lukuvuoden Erasmus-oppilasvaihdossa Valencian yliopistossa Espanjassa. Isoisä Leevi Nokelainen on syntynyt Pyhäjärven Pyhäkylästä.

Pappinen Niklas

– opiskelee Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunnassa tavoitteena yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto. Isän isä Pentti Pappinen oli Pyhäjärven Yläjärven kylästä.

Pensasmaa Artturi

– opiskelee Jyväskylän yliopistossa matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa filosofian maisterin tutkintoa varten. Isän isä Tauno Pensasmaa on syntynyt Pyhäjärven Noitermaassa.

Rummukainen Susanna

– opiskelee Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksessa lähihoitajaksi. Äidin isä Arvo Hassi oli Pyhäjärven Tiituan kylästä.

Salminen Emmasofia

– opiskelee Robert Gordon Universityssä Skotlannissa Communication Design -opinto-ohjelmassa. Äidin isä Antti Kinnanen on syntynyt Pyhäjärvellä juuri ennen evakkoon lähtöä 15.6.1944, isän äiti Ritva Salminen, o.s. Naskali oli myös syntynyt Pyhäjärvellä.

Muistoviestin voitto meni Kaiuille

Voimistelu- ja urheiluseura Kaiun muistoviestiin osallistui tänä vuonna vain yksi joukkue. Mukavaa kuitenkin oli että, Kaiun viestiyin voitto meni Kaiuille:

Esko Pohjolaisten kokoomassa joukkue Pohjolaississa juoksivat **Veeti Kaiku** 10 v, **Vilho Kaiku** 12 v, **Juha Kaiku** ja **Veikka Kaiku** 8 v. Voittoaika oli 3,25,96. Hyvä tulos huomioonottaen juoksijoiden ikähaitarin.

Juha Kaiku on poikien isä ja äiti **Katja Kaiku** on Esko ja **Elvi Pohjolaisten Pirjo**-tytären tytär. Kaiun perhe asuu Porissa. Kaikkien valmentaja on Esko Pohjolainen.

Viestinn palkinnon jakoivat Antero Pärssinen (vas.) ja Tarmo Vajavaara (oik.) Kuva: Katja Kaiku.

Seminaarissa paneuduttiin sukututkimuksen uusiin näkymiin

Runsaat parisenkymmentä innokasta sukututkimuksesta kiinnostunutta kokoontui jo lauantai-ilta-päiväksi Pyhäjärvi juhlien edellä Harjavaltaan kuuntelemaan ja keskustelemaan alan tuoreimmista aiheista.

Kuultiin myös, että jatkossa seminaarien järjestämisestä pyhäjärveläisille vastuu on siirtymässä **Antero Pärssisen** harteilta **Kalle Pakariselle**. Päätöskeskustelussa yhteisiä, erityin hyödyllisiksi havaittuja

kokoontumisia kovasti toivottiin järjestettäväksi sukujaan tutkivien pyhäjärveläisjuuristen kesken jatkosakin.

Suomalaisten DNA-tutkimuksen asiantuntijoiden eturiviin lukeutuvan **Paavo**

Salosen lehdellemme laati tiivistelmä aiheesta ”Mitä DNA -tutkimus kertoo pyhäjärveläisistä” julkaistaan ohessa niidenkin iloksi, jotka eivät seminaariin tällä kertaa päässeet osallistumaan. Myös Ante-

ro Pärssisen puheenvuoro käsitteli aihetta.

Esko Simosen esitelmä Maakirja 1712 pyhäjärveläisten apuna pureutui Pyhäjärven kylien asujaimistoon 1600-1700-luvulla.

Kalle Pakarinen esitteli

elokuun lopussa tapahtuvia muutoksia KATIHA-sukututkimusohjelmissa, mistä aiheesta löytyy tietoa netissä osoitteessa katiha/.xamk.fi

KAARINA PÄRSSINEN

Mitä Dna-tutkimus kertoo pyhäjärveläisistä?

Dna-sukututkimus uutena sukututkimusmuotona on kasvanut voimakkaasti ja tullut täydentämään perinteistä sukututkimusta.

Dna-sukututkimuksella pystytään selvittämään suora isälinja aina geneettiseen Aatamiin asti (Ydna-sukututkimus), suora äitilinja aina geneettiseen Eevaan asti (mtDna-tutkimus) ja ns. serkkutesti, jolla haetaan sukulaisuutta kaikista esivanhempainlinjoista ja sukulaisuuksia löydetään ehkä noin kuudenteen sukupolven asti taaksepäin.

Kaikkien meidän juuremme ovat Afrikasta ja dna-tutkimuksen perusteella pystymme jälittämään, mitä muuttoreittejä esivanhempamme ovat tänne tulleet. Suomen mieslinjoista noin 60 prosenttia on nykyäsiytyksen mukaan tullut Afrikasta Lähi-idän, Kiinan ja Siperian kautta Suomeen, osa Karjalan kannaksen ja osa Baltian kautta (N-haploryhmä).

Vajaa 30 prosenttia on tullut Afrikasta Lähi-idän, Balkanin, Pohjois-Ranskan, Saksan ja Skandinavian kautta Suomeen (I-haploryhmä).

Reilu 5 prosenttia on tullut Afrikasta Lähi-idän ja lännempää Aasian kautta ja sieltä Ukrainan alueelta joko läntistä reittiä tai itäistä reittiä Suomeen (R1a-haploryhmä) ja vajaa 5 prosenttia on tullut Afrikasta reittiä Lähi-itä, läntinen Aasia, läntinen Eurooppa ja sieltä Suomeen (R1b-haploryhmä).

Ohessa taulukossa on Karjala Dna-projektin Luovutetun Karjalan alueen Ydna-haploryhmät. Tavoitteena on selvittää mm. mistä päin luovutetun Karjalan asukkaiden isälinjat ovat alueelle muuttaneet. Kaikilla meistä on useampaan haploryhmään kuuluvia esivanhempia.

KarjalaDna Ydna			
• E	7		1,4 %
• N	368		73,3 %
• (235k,59s,23 v,21h 10b, 20m)			
• I1	76		15,1 %
• I2	5		1,0 %
• R1a	33		6,6 %
• R1b	13		2,6 %
• Yht.	502		100,0 %

N-haploryhmä: k=karjalainen, s=savolainen, v=vatjalainen?, h=hämäläinen, b=balttilainen, m=ei tietoa alaryhmästä

I1 ja I2 -haploryhmät (germaaninen)

R1a (slaavilainen)

R1b (länsieurooppalainen)

Pyhäjärveläisistä on testattu mm. seuraavia sukuja:

N-haploryhmä

karjalainen oksa: Inkinen, Luukkanen, Kukko, Pakarinen, Puranen ja Pärssinen

savolainen oksa: Ahvonen, Haikonen, Kaasalainen, Kilpeläinen ja Kuoppa

I-haploryhmä

Inkinen ja Tihveräinen

R1b-haploryhmä

Hynninen

Naisten haploryhmät			
•	Suomi	Karjala	Eurooppa
H	40,5	40,7 (99)	44,4
U	22,2	25,9 (63)	9,2
W	8,5	2,5 (6)	2,2
V	6,4	3,7 (9)	3,8
J	5,6	7,0 (17)	9,7
I	4,1	2,5 (6)	2,3
T		7,0 (17)	
K		3,7 (9)	
D		2,5 (6)	
X		2,1 (5)	
Z		1,6 (4)	
R		0,4 (1)	
G		0,4 (1)	

Museoamanuenssina Imatran kaupungin museossa työskentelevä Kalle Pakarinen on Antero Pärssisen vetäytyessä eläkkeelle lupautunut olemaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön tuella järjestettävien sukututkimusseminaarien primus motor. Kuvat: Kaarina Pärssinen.

Esko Simonen kertoi laajasta ja perusteellisesta tutkimuksestaan Pyhäjärven ja lähiseutujen asujaimistosta 1600-1700-luvulla, mistä on saatu kiinnostavaa uutta tietoa 1712 Maakirjan uusien kielikäännösten valmistuttua.

Naisten haploryhmät lännestä

Naisten haploryhmät Suomessa ovat pääasiassa läntistä perua ja suurimmaksi osaksi samoja, mitä muuallakin Euroopassa, päinvastoin kuin mieslinjat, joista 60 prosenttia (Karjala Dna-projektissa 73 %) on tullut idästä.

Vain lähinnä saamelaisalueella rakenne poikkeaa muusta Euroopasta.

Äitilinjoiden haploryhmät eivät mene suvuitain, koska ne periytyvät aina äidin kautta. Pyhäjärveläisiltä on testattu mm. H1, U5 ja T1 haploryhmiä.

Serkkutestit

Ns. serkkutesteillä löydetään sukulaisuuksia noin kuudenteen polveen asti (4-10). Jokainen on saanut tuhansia osumia.

Usealla on myös sukupuu liitteenä ja niistä voi katsoa, löytyykö niistä yhteisiä esivanhempia. Heihin voidaan ottaa yhteyttä.

Sama koskee myös isä- ja äitilinjain osumia. Näin on mahdollista täydentää omaa perinteistä kirjoitettuihin lähteisiin perustuvaa sukututkimusta ja löytää näin yhteisiä juuria.

PAAVO SALONEN

Paavo Salosta ja Antero Pärssistä yhdistävät mm. sukututkimus ja erityisesti DNA-tutkimus, mutta myös sotien jälkeinen satakuntalainen kotipaikka Huittisissa.

Rakkaamme

**Viivi Amanda
POHJOLAINEN**

o.s. Ollikainen

s. 26.10.1923

k. 25.06.2018

*Levolle laske luojani,
armias ole suojani.
Jos vuoteeltain en nousisi,
taivaaseen ota tykösi.*

Kaivaten

**Pertti ja Sirkka-Liisa
Nina****Minna, Tommi, Sara ja Kiia
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.

Mummomme, isomummomme

**Varpu Mikontytär
Pöyry**

o.s. Luukkanen

s. 3.3.1923 Pyhäjärvi Vpl
k. 12.7.2018 Vaasa

Rakkaudella kaivaten
**Tommi perheineen
Varpu perheineen
Sukulaiset ja ystävät**

*Kulje mummo lähellämme,
muistoissamme, mukanamme.
Sävelinä sieluissamme,
elämämme enkelinä.*

Siunaus toimitettu 10.8. Vaasan pienessä kappelissa,
muistotilaisuus vietettiin lähimpien kesken.
Kiitämme Varpua hoitaneita ja osanotosta suruumme.

Kirkonsanoma**Mitä on olla ihminen?**

Sydäntäni ohjaa, anna minun, Herra, armossasi kasvaa, olla ihminen.

Saarnarukouksemme on kunnioitetun kirkkoisämme Juhani Forsbergin suomen-tamasta virrestä 509 vuodelta 1966. Kaikki pyhäjärveläisetkään eivät tiedä, että meillä on Juhani etevä virsirunoilija ja 1960-luvun nuorten tuntojen tulkki. Muistan kuinka Punkalaitumen seurakunnan rippileirillä tätä virttä ja muitakin Juhaniin virsiä täysin palkein laulettiin. Kirkastusvuorella oltiin israelilaiseen kansasävelmään tehdyssä profetiavirressä *Nouskaamme vuorelle korkeimmalle* 515. Laulut tulivat silloin nuoren seurakunnan veisuukirjaan ja sitten viraliseen virsikirjaamme parikymmentä vuotta myöhemmin 1986.

Ketkä olisivat näitä ”sydäntäni” ohjaajia? Vastaan, että vanhat mummot, jotka ovat osanneet ”laskea päivänsä oikein ja saaneet viisaan sydämen”. Sydämessä asuu viisaus, jolla on merkitystä. Kolme viisasta mummoa.

Suomalainen piispa meni tutustumiskäynnille sukulaiskansamme pariin jonnekin ”Jumalan selän taakse” lähellä Uralia. Suomalaisen piispan omituisuuteen tutustumiskäynnin ohella kuuluu tarkka tarkastus asioiden oikeasta luonteesta. Jostain syystä kaikki näytti piispan silmiin oikein hyvältä. Hän kysyi paikalliselta papilta: ”Missä yliopistossa Te

ollette opiskellut?” Pappi vastasi oitis, että babuskan yliopistossa.

Kun mummo otti minut syliinsä, silitti päätäni ja kertoi Jeesuksesta, olin kirkastusvuorella. Kaikki olennainen oli siinä ja läsnä. Paljon on minussa ja ympäristössä muuttunut, mutta mummon opetus on pysynyt.

Lehdessä haastateltiin jo itsekin iäkästä tytärtä 100-vuotiaana kuolleen äitinsä muistamisessa. Tytär myönsi, että vasta nyt hän tajuaa äitinsä elämäniäisyyden. Aikaisemmin hän ei ollut siihen kovasti kiinnittänyt huomiota. Sitä kyllä ymmärrän ja kovasti nyt kunnioitan, mitä äiti minulle elämänsään opetti. Osaan paljon ja tiedän paljon siitä, miten täällä tulee elää, mutta sitä en vielä oikein ymmärrä, että äiti opetti ja miltei kädestä pitäen näytti, miten täältä lähetään! Sitä ei mistään kirjasta opi, jonnekun täytyy se näyttää: ja sen äiti näytti. Kuljemme täällä toki ”kolkkoa kuolemaa kohden”, mutta kuoleman on Jumalan! *Kristus nousi kuolleista, kuolemallaan kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi.* Kuolema on voitto – sen äiti minulle opetti.

Nuoressa kodissa toimitettiin pienen lapsen kaste. Paikalla oli ihmisiä, jotka olivat töissä Olkiluodon voimaloissa. He tiesivät insinööri-ihmisinä paljon ydinvoima-asioista ja muu-

Rovasti Raimo Vuoristo Kaikkien autuuksien kirkon saarnastuolissa. Kuva: Marjaana Latvala.

tenkin olivat perillä energiasta liittyvistä tulevaisuuden kysymyksistä. Energiakysymykset kiinnostavat itseäni ja siksi tunsin oloni tutussa joukossa oikein kotoiseksi. Kerrankin saatiin puhua niin paljon kuin pää kestä!

Kysyinkin vanhalta karjalaismummolta, joka kahvipöydässä piti kaste-puvussaan jokattelevaa pikusankaria sylissään, että mitä hän energia-asioista ajattelee. Mummo sanoi, etten minä niistä oikein mitään tiedä, mutta nyt minä voin oikein nimeltä rukoilla tämän pikkuisen puolestani. Vanha mummo osasi sanoa ja näyttää sanan ”rukoilla” niin, että jokainen tajusi, mistä oli siinä mummon energiassa kysymys.

Tuntui kuin Jumalan rauha laskeutui siihen kaste-piiriin: kaikilla meillä oli hyvä olla. Oltiin kirkastusvuorella.

Mummot vain, nuo toivossa väkevät, Jumalan näkevät. Heille on annettu voima ja valta kohota unessa pilvien alta, ja katella korkeammalta... Ah, kuinka on ihana elää ja tuutia lapsenlapsiaan ja kertoa kauniita uniaan.

Niin suuri on Jumalan taivas ja maa, oi lapseni: *Rakastakaa!*

RAIMO VUORISTO

Kirjoitus on lyhennelmä rovestin saarnasta Vpl. Pyhäjärvi-juhilla Harjavallassa

Harjavallan sankarihaudalla 15.7.2018

He eivät väistyneet vartiopaikaltaan vaan täyttivät valan velvoituksen loppuun saakka.

Me olemme tulleet kunniakäynnille Harjavallan sankarihaudalle, yhdelle Suomen yli 600 sankarihaudatuista. Hau-doilla kivet puhuvat. Sankarihaudalla kivet kertovat hyvin paljon.

Tässä sankarihaudassa lepää 70 harjavaltalaista nuorta miestä ja heidän lisäksi yksi tuntematon sotilas. Talvisodassa harjavaltalaisia kaatui 18 ja jatkosodassa tappiot olivat 72 miestä. Nuorimmat kaatuneet olivat 18-vuotiaita, vanhin 42-vuotias.

Tässä sankarihaudan vieressä on kolme, tähän sankarihaudatuista alueeseen oleellisesti kuuluvaa muistokiveä. Kahdessa uloimassa kivessä on 20 harjavaltalaisen sankarivainajan tiedot. Heidät on siunattu perhehautoihin, muihin sankarihautoihin tai kentälle jääneinä. Yksi

heistä lepää panssarilaiva Ilmarisen mukana Itämeressä. Pitäjämme menetykset olivat siis yhteensä 90 miestä.

Keskimmäinen kivi on Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. Kivi muistuttaa sekä siviili- että sankarivainajista rajan takana. Minullakin on ollut tilaisuus käydä Pyhäjärven sankarihaudalla. Se on kauniilla mäntykankaalla, siististi aidattu ja muutoinkin teidän toimestanne hyvin hoidettu.

Tässä yhteydessä on myös hyvä mainita, että täällä Harjavallassa eli sotaveteraani, syntynyt hiitolalain kirvesmies **Vilho Valtonen**, joka teki Pyhäjärven talvisodan sankarivainajille ristit valkeasta, tuohipäällisestä koivusta. Hän oli silloin nuorena vapaaehtoisena tekemässä sota-toimialueella mm. panssariesteitä ja korsuja.

Mainitsemani ”Tuntematon sotilas” tuotiin arkussa rautateitse Harjavaltaan. Arkku oli merkitty Räisälä-

lästä Harjavaltaan tulleen **Kiurun** perheen, **Kauko**-pojan nimellä ja tuntelevylä. Kauko oli haavoittunut pahasti 5. elokuuta 1941 Hiitolassa ja oli pitkään tajuuttomana sotasaaralassa. Tajuihinsa tultuaan hän kuitenkin ilmoitti itsestään kotiväelle. Tilanne selvisi omaisille kolme päivää ennen hautajaisia. Sen sijaan tuntemattoman sankarivainajan omaiset jäivät ilman tietoa kaatuneen viimeisestä leposijasta.

Kun muistamme sankarivainajien uhria, muistamme kaivaten myös rajantakaista Karjalaa ja sinne jääneitä vainajia. Meidän tehtävämme on kertoa nousseville polville Suomen historian vaikeistakin vaiheista ja sen sankareista. Toivotavasti muistot eivät luo uutta katkeruutta, mutta ne eivät myöskään saa unohtua.

J. V. Snellman on sanonut sattuvasti: ”Kansa, joka unohtaa kaatuneet soturin-sa, unohtaa oikeuksistaan ensimmäisen, vapautensa.”

Jaakko Suontausta puhuen vuorossa. Kuva: Marjaana Latvala.

Polut sankarihaudoille eivät saa umpeutua.

**JAAKKO
SUONTAUSTA**
Harjavallan
Sotaveteraanit ry:n pj.

Seppeleenlaskijoina Kirsti Naskali, Yrjö S. Kaasalainen, Taimi Bergendahl ja Pertti Hakanen. Alakuvassa Karjalaan jääneiden muistomerkillä kunniavartiossa Katja Kaasalainen-Kalliomäki ja Kari Äikiä. Kuvat: Edvin Naskali.

Muistokirjoituksia

Eero Pihkoluomaa muistaen

Eero Pihkoluoma
22.1.1940-31.5.2018.

Eero syntyi evakkomat-kalla Alavuudella v. 1940 yhdeksänlapsisen perheen kuudentena lapsena. Perhe palasi jatkosodan aikana takaisin Karjalaan Pyhäjärvelle. Jatkosodan jälkeen Eeron perhe asettui Huittisiin.

Huittisissa perheen isä **Tuomas** viljeli maata ja teki puusepän töitä, mm. puupyytyjä ja voikirnuja sekä muita puuastioita, joita kaupiteltiin lähipitäjissä. Eero jatkoi näitä käden-taitoja jo neljännessä polvessa ja toimi jo koululaisena veisto-opettajan tuurajana Huittisissa.

Eero lähti 60-luvun alussa Poriin Rosenlewin pui-muritehtaalte töihin, jossa toimi myös luottamusmiehenä. Hän opiskeli Porissa ollessaan työtekniikoksi työväenopistossa. Porista löytyi myös **Eila**-vaimo, joka työskenteli Friitalan nahkatehtaalla. Heidät vihittiin 1962.

Pihkoluoman perhe muodostui siten, että esikoinen **Eija** syntyi vuonna -65, **Esa** -69 ja **Elina** -75. Lasten auttaminen oli Eerolle tosi tärkeää ja samoin heidän talojensa rakentaminen. Myöhemmin myös lastenlasten kannustaminen ja opastaminen kädentaitoihin oli Eerolle tärkeä asia.

Nakkilaa muutto tapahtui v. -72, jolloin Eero ja hänen koulukaverinsa rakensivat omakotitalot Nakkilaan. Työpaikkakin löytyi Nakkilasta J.W. Suomen puutyöosastolta, jossa hän viihtyi noin kymmenen vuotta. Suomen jälkeen hän siirtyi 80-luvun alkupuolella Kokemäen Puuseppien palvelukseen työnjohtajaksi. Yritys valmisti kalusteita julkisiin rakennuksiin, kuten mm. Taikurinhattuun Poriin.

Tämän jälkeen Eeroa pyydettiin Porin Tekniseen ammattikouluun puutyön opettajaksi. Hän toimi myös mm. Porin aikuis-koulutuskeskuksessa sekä Tyke-tuotteella, jossa opasti ja ohjasi kuntoutettavia henkilöitä. Eero oli myös työnjohtajana Pohjola Ikkunoiden tehtaalla Pomarkussa. Eerolla oli 1990-luvun alussa myös oma yritys, joka pystytti valmispakettitaloja lähikuntiin.

Rakentaminen ja käden-taidot olivat Eerolle ja koko perheelle elämäntyö. Erityisen ansiokkaasti Eero toimi Nakkilan Työväentalon monissa sanee-rauksissa ohjaten ja opas-taen muita talkoolaisia.

Eeron vapaa-aika kului ystäviä ja tuttavuuksia auttaessa kaikenlaisissa rakennus-projekteissa. Omakotita-

loja valmistui Nakkilaan 80-luvulla Eeron opastuksella ja kädentaidoilla useita kymmeniä. Eero jakoi au-liisti opastusta ja ohjeita rakentamisesta ja kädentaidoista sekä veti myös useita puuastioiden kursseja työväenopistoissa.

Vapaa-ajallaan perhe reissasi paljon ja se oli mukana myös karavaanaritoimin-nassa. Myöhemmin Eero ja Eila löysivät mukavan kuivanmaan kesäpaikan Eilan kotikonnuilta Siikaisten Saarikoskesta. Siellä he puu-hastelivat yhdessä, Eila kasvimaata hoitaen ja Eero pieniä rakennusprojekteja tehden.

Eerolla riitti aikaa myös Nakkilan kunnan liikunta-lautakunnan ja ympäristö-lautakunnan puheenjohta-jan tehtäviin. Hän toimi myös oikeusapulautakun-nan jäsenenä.

Eero tunnettiin myös pit-käaikaisena vakuutusasia-miehenä ensin Fennia- ja Kansa- yhtiöissä ja myö-hemmin Turvan organisaatiossa.

Nakkilan Wisan puheen-johtajana Eero toimi 10 vuotta ja TUL-Satakunnan piirin Riemuleireillä hän oli monet vuodet ideoimassa ja ohjaamassa erilaisia puu-käsitöitä. Vaimo Eila oli talkootöissä leirin keittiös-sä.

Vuonna 2011 todettu Alzheimerin muistisairaus ja aiemmin alkanut kakkos-tyypin diabetes ei alkuun juurikaan vaikuttanut Eeron ja Eilan askareisiin ja reissaamiseen, mutta ajo-kortin menetys v. -15 rajoitti pikkuhiljaa elämisen aktiviteetin. Eija-tyttären perheen kanssa he pääsi-vät usein vielä viettämään kesämökkiviikonloppuja Saarikoskeen. Eila-vaimo toimi Eeron omaishoitajana vielä vuosia.

Eeron askeleet alkoivat hidastua syksyllä -17, ja elä-män viimeiset kuukaudet kuluivat Palvelukeskus Hyp-pinginmäen maisemissa poisnukkumiseen asti.

Eeron elämää muistelivat

Tytär Eija,
poika Esa sekä
veli Voitto
ja pitkäaikainen ystävä
Ahti Papinsaari

Merkkipäiviä

Helteisenä heinäkuun päi-vänä 27.7. täytti **Martta Immonen o.s. Tenkanen** 90 vuotta.

Noihin vuosiin on mah-tunut paljon erilaisia päiviä, sekä iloa että suruja.

Merkkipäivää juhlistiin pienellä sukulaisten ja ystävien joukolla lauantai-na 28.7. Alastaron metsäs-tysmajalla.

Juhlien järjestelyt hoidet-tiin omalla vällä; onhan meitä lapsia kaikkineen yh-deksän, kuusi tyttöä ja kol-me poikaa, kaikki olivat juhlissa mukana.

Juhlapaikka oli metsän siimeksessä, lähellä kotita-loamme. Äiti kertoikin juh-lissa monesti saaneensa voi-maa arjen jaksamiseen lähi-metsistä käydessään paljon marjastamassa ja sienestä-mässä. Luonto on ollut aina voimavara hänelle.

Juhlsta jäi pitkäksi ai-kaa mieltälämmittävät muis-tot, jotka autta-vat jaksamaan eteenpäin.

Kiitos äidille kaikista vuo-sista ja siitä, että meillä vieläkin on Äiti.

LAPSET

Martta ja lapset. Edestä vasemmalta Mervi, Martta, Marko, kesk.vas. Ismo, Toivo, Kirsti, Marjo, Katriina, takana vas. Leena ja Kristiina

Irja Ollikainen o.s. Ha-lonen (s. 1938 Vpl Pyhä-järvellä) vietti 80-vuotispäivää ystävien, lasten ja lastenlasten seurassa 9.7.2018 Vantaalla.

Irma Karppanen o.s. Wa-ris, Vpl Pyhäjärven Pyhä-kylästä täytti 90 vuotta 3.8. 2018. Sastamalan Vam-malassa.

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti

tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi!

Tilaushinta vain
35 euroa vuosikerta,
lehti ilmestyy
joka kuukausi.

Esko Pohjolainen – ahkera eläkeläinen

Kesäkuun lehdestä saime lukea **Esko Pohjolai-sen** Sastamalan Keikyässä täyttävän 90 vuotta 5.7.

Aktiivinen toimija Esko poistui kotoaan jo hyvissä ajoin ennen merkkipäivää lähipiiriin seuraan. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus kävi myöhemmin Eskoa tervehtimässä ja hänelle luovutettiin Siirtoväen Muis-tomitali ansioistaan karjalaisuuden ja pyhäjärveläisyyden hyväksi tehdystä työstä.

Elämäntyönsä Esko teki yhdessä veljensä **Matin** kanssa omistamassaan puusepän verstaassa Keikyäs-sä. Eläkkeelle Esko jäi täytettyään 60 vuotta. Esko on toiminut monissa luot-tamustehtävissä, mm. kun-nan ja osuuspankin piirissä. Karjalaisuuden työsaralla Esko on tehnyt varsin mit-tavan päivätyön niin Kei-kyän-Äetsän Karjalaseuras-sa kuin myös Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallinnossa. Esko on saanut aikanaan mm. Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin. Säätiön hallintoneuvostoon Esko kuului 37 vuotta ja ainoastaan yhdestä hallintoneuvoston kokouksesta hän oli pois. Monet ovat ne talkoomat-kat, joihin Esko osallistui entisellä kotiseudulla.

Eskon harrastuksista on mainittava erityisesti met-sänhoito ja metsästys. Kun-toliikunta on ollut Eskolle tärkeää. Aikanaan hän osal-listui Pirkan hiihtoon kan-nustaen esimerkillään monia muitakin pyhäjärveläi-siä mukaan. Pyhäjärvi-juh-lien yhteydessä juostu Kai-

Siirtoväen muistomitalilla kiitetty 90-vuotias Esko Pohjolainen. Kuva: Yrjö Inkinen.

un muistoviesti on ollut aina Eskon sydäntä lähellä. Tästä saimme hyvän osoi-tuksen Harjavallan juhlissa, jossa Esko kokosi vielä Pohjolaisen suvun joukku-teen pitämään vanhaa pe-rinnettä yllä.

Säätiön ja seuratoimin-nan ohessa Montruan-Pöl-hölän-Kalamajan seuraa Esko on tehnyt vuosien mittaan tunnetuksi. Koti-seutumattojen yhteydessä

tehty video Eskon, Ma-tin ja tämän tyttären se-lostamana on yksi par-haista kotikyläoppaista. Omalle lähipiirille Esko on tuonut Karjalan ja Pyhäjärven tunteuksi.

Onnittelut Eskolle ak-tiivisesta ja monipuolisesta tähänastisesta toimin-nasta.

REINO ÄIKIÄ

Pitäjäjuhlat ovat yhteishengen luoja ja heimohengen ylläpitäjä

Viipurin läänin Pyhäjärvi-juhlat vietettiin Harjavallassa heinäkuun puolivälissä perinteisin menoin; juhlamessu, kunniakäynnit, ruokailu, muistoviesti ja päiväjuhla. Jo edellispujuna olivat sukuseminaarilaiset (sivu 3) koolla vuotuisen tapaansa. Juhlia vietettiin nyt 72. kertaa.

Juhlapuhuja, kansanedustaja **Antti Kaikkonen** painotti karjalaisten juhlien ja kohtaamisen merkitystä kotiseutuperinteen ja yhteishengen ylläpitämiselle – ja myös nuorempien mukaan houkuttelemiselle.

Karjalaisuuden ohella juhlapuhuja käsitteli niin Suomen kuin maailmanhistoriallisestikin merkittäviä tapahtumia ja nykytilaa. Antti Kaikkosen puhe luettavissa seuraavalla aukeamalla.

Harjavaltaan evakkoja 44 pitäjältä
Juhlapäivän aloitti Karjalaisen kansan messu, jossa saarnasi rovasti **Raimo Vuoristo**. Lyhennelmä hänen saarnastaan Kirkonsanomapaikalla.

Sankarihaudoilla puhui Harjavallan sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Jaakko Suontausta**. Myös hänen puheenvuoronsa löytyy sivulta 4.

Ennen päiväjuhlan alkua oli aika kipaista pyhäjärveläisen Urheilun ja Voimisteluseuran Kaiun muistoviesti, tiedot sivulla 2.

Päiväjuhlan vieraita hiljensi aluksi lyhyt, **Yrjö Inkisen** kuvaama video Laatokan aaltojen kohinnasta, sen jälkeen väen tervetulleeksi toivotti Harjavallan Karjalaseuran ja juhlatuomikunnan pj. **Yrjö S. Kaasalainen**.

Hän totesi karjalaisten myötä Harjavallan väkiluvun aikanaan kaksinkertaistuneen, myöhemmin kolminkertaistuneen; väkeä paikkakunnalle on tullut 44 luovutetun pitäjän alueelta. Harjavallan Karjalaseura on perustettu jo keuhattalvella 1945, joten sillä on takana jo 73 toiminnan vuotta.

Kaasalainen näki myös, että vaikka Karjala katosi, eivät karjalaiset ja pyhäjärveläiset minnekään kadonneet, vaan ovat avoliittojen myötä jopa lisääntyneet.

– Puhutaan puoli- ja varttikarjalaisuudesta, kuten presidentti **Sauli Niinistö**kin puheessaan mainitsi KL:n kesäjuhlissa Porissa 2013.

Kaasalainen toivoi, että juhlista jäisi muisteltavaa ja haastamista loppuvuodeksi.

Harjavallan kaupungin tervehdyksen toi kaupunginjohtaja **Hannu Kuusela**, joka kertoi mm. Harjavallan kehityksestä teollisuuspaikkakunnaksi. Karjalaisten hän näki toimineen eri tahoilla merkittävästi vaikuttamassa kaupungin kehitykseen.

Juhlan juontajaksi oli saatu kaupunginvaltuuston pj. **Mauri Paavilainen**.

Juhla rakentui monen tahon yhteistyöllä

Juhlaohjelmaa oli Karjalaseura muutenkin koostanut yhteistyössä paikallisten kanssa.

Musiikkipuolesta huolehti Harjavallan Soittokunta kapellimestarina **Heikki Syrjänen**. Naisten lauluryhmä Soiselia johti **Anneli Markkanen**, ja kanttori **Pasi Nieminen** esiintyi säestäjänään ja kanssalaulajanaan **Leila Kivi**. Kaikkien laulut ja soitannot pitivät hyvin tunnelmaa yllä.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies **Kirsti Naskali** julkisti säätiön hallinnoimista rahastoista jaettujen stipendien saajat sukujuurineen, tarkemmin sivulla 2. Stipendejä on tänä vuonna myönnetty 17 henkilölle yhteensä 6600 euron edestä.

Muistamisia saivat kaupunki, seurakunta ja Vpl. Pyhäjärvi-lehti. Harjavallan Karjalaseuran varapuheenjohtaja, Hiitola-juurinen **Taimi Bergendahl** kiittettiin Karjalan Liiton kultaisella ansiomerkillä monista toimistaan karjalaisuuden parissa.

Kuten aina juhlan lopulla, oli aika paljastaa ensi kesän juhlapaikka: Huittinen. Sinne väkeä kutsui 21.7.2019 pidettävään juhlaan Huittisten Karjalaseuran pj. **Heikki Kiiski**.

Onnistuneen juhlapäivän kiitokset lausui Pyhäjärvi-Säätiön ja Karjalan Liiton pj, kansanedustaja **Pertti Hakanen**. Hän totesi, että Karjalan Liiton vaalimaa perinnettä tuli taas todistettua näilläkin juhlilla – ja työ jatkuu ja vaikuttaa yhteiskunnassa myös tulevaisuudessa.

Viimeinen ohjelma numero oli kakkukahvit, jotka tarjottiin juhlaa varten säätiön 70-vuotisen toiminnan kunniaksi.

Järjestäjät, talkooväki, ohjelmansuorittajat ja kaikki juhlien onnistumiseen vaikuttaneet, yleisö mukaan lukien, saivat kiitosta.

Kirkonmenoissa oli mukana parisataa henkeä ja pääjuhlissa viitisenkymmentä enemmän.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Liput Sankaripatsaalla: Jouko Tupi kantoi Suomen lippua airuina Ali Jokela ja A-P Laakso, Mauri Hauhia Vpl. Pyhäjärvi lippua ja Arvo Parkkali Harjavallan Karjalaseuran lippua. Lippuryhmän komentajana toimi Kullervo Tupi. Kuva: Marjaana Latvala.

Hetki ennen juhlan alkua hiottiin vielä viimeiset kuviot kuntoon. Vasemmalla juhlapuhuja Antti Kaikkonen, juontaja Mauri Paavilainen, juhlatuomikunnan pj. Yrjö S. Kaasalainen, kansanedustaja Pyhäjärvi-Säätiön pj. Pertti Hakanen ja kaupunginjohtaja Hannu Kuusela. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Harjavallan Soittokuntaa johtaa Heikki Syrjänen. Soittokunta esiintyi sekä hautausmaalla että pääjuhlassa.

Lauluryhmä Soiseli laulaa Anneli Markkasen johdolla.

Pasi Nieminen laulaa Leena Kiven säestyksellä. Kuvat: Marjaana Latvala.

Taimi Bergendahlille Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin ojensivat Yrjö S. Kaasalainen ja Pertti Hakanen. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Huittisten Karjalaseuran pj. Heikki Kiiski esitti kutsun seuraaville Pyhäjärvi-juhlilla. Kuva: MRT

Ensi vuoden juhlat
Huittisissa
21. heinäkuuta 2019

Kiitos Harjavallan Pyhäjärvi-juhlista

72. Vpl. Pyhäjärvi-juhlat vietettiin
15.07.2018 Harjavallassa.

Esitämme sydämelliset kiitoksemme
juhlatoimikunnalle, talkooväelle,
ohjelmansuorittajille, kaikille tapahtumaa
eri tavoin tukeneille, juhlayleisölle sekä
Harjavallan kaupungille ja
Harjavallan seurakunnalle.
Teidän kaikkien myötävaikutuksella
saimme viettää hienon juhlapäivän.

Tapaamisiin ensi vuoden juhlassa
Huittisissa!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Hallitus

Karjalaisten sitkeydestä oppia muillekin

Juhlapuhuja Antti Kaikkonen hauskutti yleisöä vakavien asioiden vastapainooksi. Kuva: Yrjö Inkinen.

Juhlapuhuja, kansanedustaja **Antti Kaikkonen** sanoi etuoikeudekseen päästä tervehtimään juhlaväkeä ja pitämään päivän juhlapuhe.

– Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö järjestää Karjala-hengessä kesästä toiseen iloisia ja mukavia juhlia, kiitos teille siitä. Tällaiset juhlat synnyttävät itsestään. Joka vuosi teitä kokoontuu mallikas joukko iloitsemaan ja viettämään yhteistä aikaa kesällä kauneinta kesää. Juhlat ovat aina huolella järjestetty ja tunnelma juhlaivan leppoisaa.

– Viime vuonna juhlimme satavuotiasta itsenäistä isänmaata. Tänä vuonna on muisteltu vuoden 1918 tapahtumia, joita onkin syytä muistella, mutta juhlan aiheeksi niistä ei ole, totesi Kaikkonen.

– Paremminkin juhlan aiheeksi vuodelta 1918 sopii maamme puolustusvoimat, joka täyttää sata vuotta. Tarkkaa päivämäärää ei puolustusvoimien perustamiselle ole. Heti itsenäistymisen jälkeen oli kuitenkin selvää, että Suomi tarvitsee armeijan. Satavuotiasta ravartiolaitosta päästään juhlimaan puolestaan ensi vuonna.

Kaikkonen muistutti, että maailmanhistoriallisestikin elämme nyt ainakin jossain määrin merkittäviä aikoja; edessä oli presidenttien **Trump** ja **Putin** tapaaminen Helsingissä.

– Presidentti **Putin** on vierailut Suomessa useasti, viimeksi vuosi sitten kesällä Savonlinnassa. Kaikkiaan tämä on jo

Putinin yhdestoista vierailu hänellä Suomeen joko presidentin tai pääministerin roolissa. Presidentti Trump puolestaan vierailee maassamme puolisoineen ensimmäistä kertaa.

– Tämä ei suinkaan ole ensimmäinen kerta, kun Suomi toimii suurmiesten kokouspaikkana. Silloiset presidentit: **Boris Jeltsin** ja **Bill Clinton** tapasivat Helsingissä maaliskuussa 1997. Vuonna 1990 **George Bush** ja Neuvostoliiton **Mihail Gorbatshev**in tapaaminen on niin ikään jäänyt historiankirjoihin.

Suomi on toistuvasti valikoitunut idän ja lännen kohtaamispaikaksi.

– Yhtä selittävää tekijää tälle tuskin on. Maantieteellinen sijainti, aikaisemmat kokemukset kokousjärjestelyistä, turvallisuus, sijainti ja maamme pieni koko ovat varmasti osaltaan kaikki vaikuttaneet siihen. Ehkä myös se, että maamme ei kuulu sotilasliittoihin. Ja varmuudella se, että ulkopoliittikkamme on ollut vuosia ja vuosikymmeniä kokolailla viisasta ja rakentavaa.

– Vähäinen tekijä ei myöskään ole se, että Suomi pitää yllä keskusteluyhteyttä naapuriin. Meiltä vierailaan Venäjällä säännöllisesti, eikä siitä niin kauan ole, kun presidentti **Niiniistö** vieraili Yhdysvalloissa. Suomi voi olla jonkun mielestä maantieteellisesti syrjässä, emmekä pääse isottelemaan kokomekaan puolesta. Suomi on kuitenkin linjakkaasti tuonut omat näkemyksensä esille. On tärkeää, että näin teemme myös jatkossa.

– Meille karjalaisille hyvällä keskusteluyhteydellä on käytännön merkitystä esimerkiksi siinä, että näin olemme saaneet rajayhteistyön toimimaan hyvin, ja esimerkiksi vierailut menestyksessä Karjalassa onnistuvat suhteellisen luonnokkaasti. Toki kaikki me siellä vierailleet tiedämme, että onhan siinäkin usein omat erityispiirteensä, mutta siinäkin huolimatta hommat saadaan yleensä lopulta pelaamaan.

– On myös tärkeää, että Suomi osaltaan pyrkii vaikuttamaan siihen, että lisääntynyt jännitteisyys Itämeren seudulla lieventyisi. Suomen pitää kansainvälisessä politiikassa olla sillanrakentaja. Sillanpolttajia maailmalta löytyy kyllä ihan suhteellisesti. Erityisen tärkeää on jatkaa ponnisteluja Ukrainan kriisin ratkaisemiseksi. Niin kauan, kuin tuo pesäke kytee, heijastuu se jännitteinä Venäjän ja Euroopan unionin sekä Yhdysvaltain suhteisiin. Työtä on jatkettava, eikä asiaa saa unohtaa, vaikkei se joka päivä uutisissa olekaan esillä.

Sattuneista syistä tunnemme Venäjän paremmin, kuin useimmat kansakunnat maailmassa.

– Suomalaista Venäjäosaamista arvostetaan. Toimin tämän vaalikauden alussa eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajana, ja oikeastaan kaikkialla maailmalla kollegoita kiinnosti näkemysksemme Venäjästä. Tämä on ensimmäiseen vakavaa asiaa, mutta joskus huumoriinkin törmää. Tarina kertoo suomalaisesta kansanedustajasta, jolta englantilainen kollega Lontoossa kysyi, että eikö se ole kamalaa, kun teillä on se pitkä raja Venäjän kanssa. Suomalainen vastasi: No onhan siinä tietenkin haasteensa. Mutta se se vasta kamalaa olisi, jos sitä rajaa ei siinä olisi!

– Jotkut karjalaiset tietysti saattaisivat päälle pohdita, onko se raja täsmälleen oikeassa kohdassa, mutta näillä on nyt kai mentävä.

Tämän jälkeen juhlapuhuja siirtyi karjalaisuuteen.

– Monet karjalaisten juhlat ovat saaneet alkunsa vain hetki sodan jälkeen ja jatkuneet näihin päiviin asti. Siirtoväki ja koko Suomen kansa eli sodan jälkeen erityisen vaikeaa aikaa. Sodan jäljiltä oli monta henkistä ja taloudellista haavaa edelleen auki eikä juhliminen välttämättä olisi edes tunnetun kovin sopivalta. Mutta kuten juhlilla on tapana, nostattavat ne mielialaa ja luovat yhteishenkeä, jota vaikeina aikoina tarvitaan erityisen paljon. Varmasti tuolloin juhlat ovat tuoneet

hyvin yhteen myös karjalaisia keskenään sekä auttaneet uusien kotiseutujen asukkaita tutustumaan siirtoväkeen. Juhlat olivat hyvä tapa tutustua uusiin ja vanhoihin tuttuihin, etenkin kun vielä totuteltiin uuteen tilanteeseen eläen rinta rinnan täälläpäin.

– Karjalaiset tietävät, kuinka valtava merkitys erilaisilla kotiseutu- ja pitäjäjuhlilla on ollut kaikki nämä vuosikymmenet oman kotiseutuperinteen vaalimiselle ja ennen kaikkea yhteishengen ylläpitämiselle. Henki katkeaa, jos sitä ei ylläpidä. Juhlien kautta Karjalan henkeä pidetään yllä ja avataan myös sellaisille, joilla omakohtaista kokemusta Karjalasta ei ole. Vanhempien, isovanhempien ja muiden sukulaisten juuret heräävät käsinkosketeltavasti eloon, kun niihin juhlan tai vierailun kautta pääsee tutustumaan.

– Karjalaiseen tapaan myös Pyhäjärven juhlat ovat hieno sekoitus kaihoisia muistoja ja iloisen räväkkää juhlaa. Näitä juhlia pitämällä karjalaiset pääsevät jakamaan iloa, suruja ja ennen kaikkea rempseästi iloittamaan hyvässä seurassa. Ja samalla pidetään huolta siitä, että Pyhäjärven väkevä henki elää.

Karjala-juhlilla puhutaan välillä siitä, miten tärkeää on saada nuoria mukaan ja kiinnostumaan perinteiden ylläpitämisestä.

– Tämä on aivan oikeaa pohdintaa, josta riippuu perinnekuulttuurimme tulevaisuus. Nuoremmilla sukupolvilla, joihin itsekin tulin vielä lasken kuuluvani, saat olla karjalaiset juuret, mutta hyvin kaukainen kosketus tai ei kosketusta olenkaan omiin taustoihin. Nuoremmat kuitenkin saavat kuunnella ja elää niitä tarinoita, joita vanhemmat ja isovanhemmat heille kertovat. Tarinankerronta ja muistot siirtyvät vanhemmilta nuoremmille suullisesti – tämä on rituaali, joka kerää vanhemmat ja nuoremmat karjalaiset yhteen. Omia kokemuksia ei välttämättä tarvitse olla, sillä me nuoremmat voimme elää karjalaisuutta teidän vähän vanhempien tarinoiden kautta.

Antti Kaikkonen kertoi, että monta hauskaa tarinaa Pyhäjärvestä hän on itsekin kuullut.

– Ei ole montaa kylää, mistä olisi yhdellä kerralla nostettu yli 12600 kilon kalansaal. Pyhäjärven Yläjärveltä tällainen on kuitenkin nostettu. Peräti 24 hevoskuorman verran tuli kalasaalista, riittipä siitä Pietariin asti herkkuja 18 hevoskuormaa. Moista kalajuttua ei ole toista tullut vastaan, myhäili Kaikkonen, mutta

yleisöstä annettiin ymmärtää, että tarina on totta.

Sekin on totta, että kaikkia ei nuorempana omat juuret kovin paljon kiinnostaneet.

– Herääminen siihen saattaa tapahtua vasta paljon myöhemmin. Mutta jotta Karjalan henki elää, meidän Karjalan ystävien on aihetta aina silloin tällöin sopivasti heräteltävä.

– Oma kosketukseni karjalaisuuteen kumpuaa Pyhäjärven hengestä. Olen niin sanotusti varttikarjalainen eli biologisesti minussa on neljännes karjalaisuutta. Tämän neljänneksen olen saanut sotaveteraani-isoisiltäni, joka sotavuosien jälkeen joutui jättämään kotiseutunsa Pyhäjärven Konnitsan kylän ja päätyi evakona Satakuntaan, Kokemäelle. Kokemäen suuntaan päätyi erityisen paljon räisäläläisiä ja pyhäjärveläisiä.

– Edesmenneen isoisäni kautta olen saanut vain myönteisiä kokemuksia karjalaisuudesta. Vaikka isoisä koki elämänsä aikana monen muun karjalaisen tavoin raskaita menetyksiä, katsoi hän aina silti rohkeasti eteenpäin tulevaisuutta kohti, eikä murehtinut liikaa menneitä tai menetyksiä.

– Itsekin uskon, että vastoinkäymisestä huolimatta elämä kantaa, kun tekee työnsä hyvin ja huolehtii kanssaihmisistään. Tämän ajatuksen etenkin karjalaiset ovat hienosti sisäistäneet ja käytännössä toteuttaneet. Myönteinen asenne elämään auttaa selviämään monien vaikeuksien yli. Siitä me voimme vain oppia, kun lähdemme nyt viemään Suomea sen toiselle vuosisadalalle itsenäisenä ja hyvinvoivana isänmaana. Karjalaisella asenteella on tässä maassa paljon tehty, ja tullaan jatkossa vielä paljon tekemään.

Kaikkonen totesi, että vuosittain hänellä on kunnia mukana useammissakin Karjala-juhlissa ja aina niihin on mukava mennä.

– Erityisen tärkeää on olla teidän kanssanne, koska juureni ovat Pyhäjärvellä. Olen lukenut, kuinka pyhäjärveläisille annettiin muutaman tunnin varoitusajaksi, kun käsky evakkoonlähettiin tuli. Mukaan sai ottaa vain sen mitä jaksot kantaa, mukaan luettuna neljän päivän muonat.

Pyhäjärven lähes 8.000 asukasta evakuoitiin joulukuun alkupäivinä 1939. Paikkakunnalle jäivät viranomaiset ja sotilashenkilöt.

– Me karjalaiset luotamme tulevaan. Jopa evakuoinnin synkällä hetkellä matkailulle annettiin meno-paluu liput. Menolippu oli

usealla Joroisiin ja Alavudelle, paluupäivää lipussa ei mainittu.

Itsenäisyytemme aikana Suomi on kokenut valtavasti vaikeita aikoja. Itsenäisyyden jälkeen taistelimme toinen toisiamme vastaan. Näitä traagisia tapahtumia on tänä vuonna muisteltu.

– Mutta talvi- ja jatkosodassa olimme yhtenäisen maa ja taistelimme itsenäisyytemme puolesta. Itsenäisyys turvattiin, mutta maksoimme siitä lopulta valtavan korkean hinnan. Sodanjälkeinen jälleerakennus tehtiin hikeä ja kyyneleitä säästelemättä. 90-luvun laman syvimmissä pohjamudissa kärsittiin sen ajan talouspolitiikan virheiden takia ja ihmisillä oli aitoa hätää.

– Tähän peilattuna tämän päivän haasteet, sotesta alkaen, tuntuvat sittenkin pieniltä. Siitäkin huolimatta häitä ja huoli koetaan suurimpana juuri sillä hetkellä, kun ne koetaan. Historiankirjat osoittavat, että meidän on tehtävä määrätietoisesti töitä sen eteen, ettei mikään näistä menneisyyden vaiheista toistu enää ikinä ja huolehditaan, etteivät eriarvoistuminen, syrjäytyminen ja pahoinvointi maassamme lisäänty enää yhtään, vaan päinvastoin. Töitä on tehtävä, että ne vähenevät merkittävästi, painotti Kaikkonen.

– Sen me olemme velkaa Suomelle ja sen me olemme velkaa niille sukupolville, jotka ovat meille säästäneet itsenäisyyden, rakentaneet maan ja jälleen pitäneet pystyssä, vaikka vaikeaa on ollut. Meidän sukupolvemme on velkaa myös seuraaville sukupolville. On meidän nuorempien tehtävämme antaa Suomi eteenpäin seuraaville sukupolville paremmassa kunnossa kuin missä me olemme sen saaneet. Edeltävät sukupolvet ovat sen jämakästi rakentaneet, siksi Suomesta on pidettävä huolta, jotta tulevatkin suomalaiset saavat siitä hyvinvoivana nauttia.

– Tällä vuosikymmenellä, varsinkin sen alkupuoliskolla, Suomella ei ole mennyt kovin erinomaisesti. Emme ole olleet aivan pohjamudissa, mutta suunta ei ole ollut se, mihin Suomen olisi kuulunut mennä. Työttömyys paheni pitkään, viikko viikolta, kuukausi kuukaudelta, vuosi vuodelta. Talouskasvu oli nollassa. Maa velkaantui kovaa tahtia. Niin voi ikuisesti jatkua.

– Viime ajat on tehty paljon Suomen kuntoon laittamiseksi, ja nyt suunta on muuttunut. Olemme koko alkuvuoden pääs-

seet seuraamaan hyviä talousuutisia siitä, mihin suuntaan olemme kaikki yhdessä Suomen nyt saaneet menemään. Se suunta on hyvä. Talous on roimassa kasvussa ja uusia investointeja tulee. Vielä vuosi sitten eivät hurjimatkaan ekonomit uskaltaneet ennustaa työllisyysasteen hurjaa nousua.

– Vaikeita päätöksiä on kasvun edellä tehty, mutta kun ennusteet alkavat näyttää näin positiivisilta, on meillä syytä iloitakin. Tätä kasvua pitää nyt tukea kaikin keinoin, jotta kasvu pysyy ainoana mahdollisena reitinämme myös tulevaisuudessa.

Seuraavassa puheensa osiossa Kaikkonen käsiteli maamme itsenäisyyttä; hinta on ollut kallis ja moni uhraisi paljon.

– Siksi nämä uhraukset ansaitsevat nöyrimmät kiitoksemme sekä sanoina että tekoina. Maamme kunniakansalaisista on huolehdyttävä loppuun saakka parhaalla mahdollisella tavalla. Vaikka monesta on jouduttu säästämään, niin veteraanien hyvinvoinnista ei pidä säästää, päin vastoin. Veteraanirahojen määrää kasvatettiin viime vuoden alussa aivan oleellisesti ja pidimme huolta siitä, etteivät rahat kotona asumista tukevissa palveluissa ja kuntoutuksessa lopu kesken. Se on vähintään, mitä voimme itsenäisyytemme varmistajille tehdä. Uusiakin askelia tarvitaan, ja sekin on tosiasia, etteivät sotiemme veteraanit enää kauaa ole kanssamme.

Veteraanit ovat maamme kunniakansalaisia, mutta kiitos on hyvä osoittaa myös koko sodan ajan sukupolvelle.

– Koko kansa osallistui siihen, että maamme itsenäisyys saatiin turvattua. Siitä maksettiin kovaa hintaa, jonka karjalaiset aivan erityisen hyvin tietävät. Mutta ne uhraukset isänmaan eteen kannattivat. Tiedämme läheltäkin, että historian kulku olisi voinut olla paljon huonompi.

– Nyt jo reilu satavuotias Suomi on yksi maailman parhaista valtioista, katsoo asiaa sitten oikeastaan millä mittarilla tahaansa. Kaikissa valtioita vertailevissa tutkimuksissa Suomi ja muut Pohjoismaat ovat kärkipään sijolla. Monessa mittauksessa meidän pieni Suomi on aivan kärkikolmikossa, osassa aivan ykköspaikalla. Olemme kansakuntana tehneet jotain oikeinkin, ehkä aika paljonkin, hän totesi.

Jatkosodan aikana, kun pyhäjärveläiset palasivat kotiinsa, oli näky synkkä. Kotikirkko oli palanut.

– Tämä ei kuitenkaan lamaannuttanut pyhäjärveläisiä. Kirkonmenot suoritettiin tilapäisissä suojissa ja kirkonkello nostettiin telineeseen palvelemaan alkuperäistä tehtäväänsä.

– Tämä tarina, yhdessä satojen kaltaistensa kanssa yhdistää meitä vielä tänäänkin. Pyhäjärvi-Säätiö, pyhäjärveläiset ja heidän jälkeläistensä ylläpitämät perinteet ovat tärkeä osa suomalaista historiaa, joka pysyy elävänä kaikkien juhlien, iltamien ja vierailujen avulla. Välillä työtaakka saattaa olla suurikin, mutta voisin veikata, tänäkin juhlan järjestäjät alkavat jo pohtia, mitä seuraavaksi tehtäisiin. Vapaaehtoiset aktiivit ja toimijat ovat kulkemakivi kaikelle Karjala-toiminnalle, Kaikkonen kiitteli.

Pyhäjärveläiset lähtivät evakkoon muiden karjalaisien tavoin kahteen kertaan.

– Meno-paluu junalippua ei valitettavasti päästy koskaan täysimääräisesti käyttämään, mutta elämä ei siihen loppunut. Pyhäjärveläiset sopeutuivat uusiin olosuhteisiin, ammatteihin ja tehtäviin. Kotiseutu Pyhäjärvi ei kuitenkaan unohtunut, kuten seurojen historiasta ja tästäkin juhlapäivästä näkyy. Seuroissa tapaavat monien eri karjalaisalueiden evakot ja heidän jälkeläisensä. Se on arvokasta työtä.

Meno-paluu junalippua ei valitettavasti päästy koskaan täysimääräisesti käyttämään, mutta elämä ei siihen loppunut. Pyhäjärveläiset sopeutuivat uusiin olosuhteisiin, ammatteihin ja tehtäviin. Kotiseutu Pyhäjärvi ei kuitenkaan unohtunut, kuten seurojen historiasta ja tästäkin juhlapäivästä näkyy. Seuroissa tapaavat monien eri karjalaisalueiden evakot ja heidän jälkeläisensä. Se on arvokasta työtä

Helena ja Aapro Äikiän sukutapaaminen Huittisissa

Äikiän sukujuhlaan osallistuneet yhteiskuvassa Kivirannan pihalla. Kuva Kaisa Lähteenmäki.

Helena ja Aapro Äikiän suku kokoontui Huittisissa Kivirannan entisen meijerin tiloissa sunnuntaina 5.8.

Vuodesta 1948 lähtien suku on kokoontunut vuosittain ensin pienempänä ryhmänä, mutta viime vuosina edesmenneiden veljesten **Armas, Juho** ja **Viljo**

Äikiän sekä sisaren **Hilja Hinkkasen** o.s. **Äikiä** jälkikasvua on saatu mukaan.

Sukuun kuuluu tällä hetkellä 50 henkilöä ja heistä puolet oli tällä kertaa paikalla. Suvun vanhimpana on **Aarni Äikiä** (s. 1932). Tällä kertaa järjestelyistä vastasi Juhon sukuhaara.

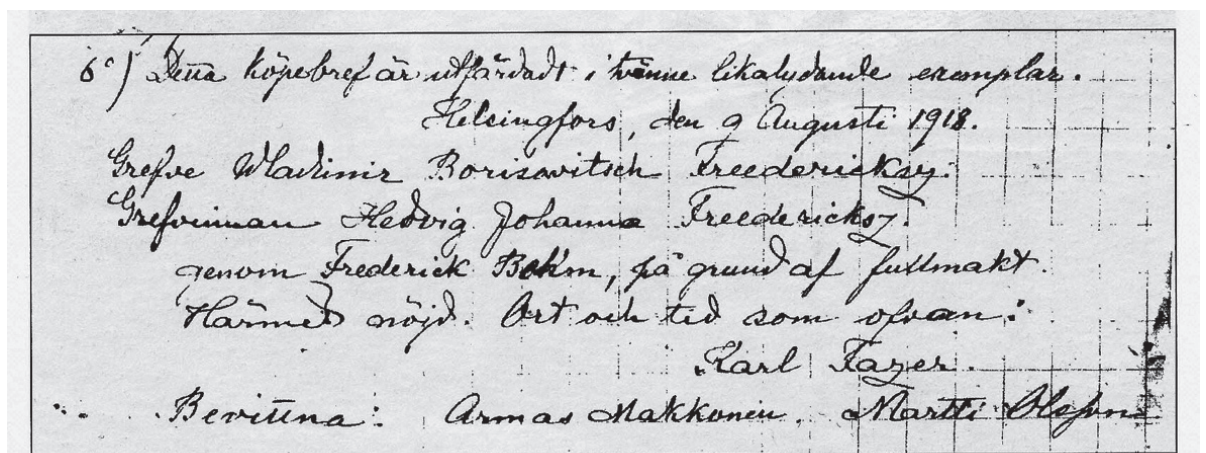
Tilaisuudessa **Reino** ja **Risto Äikiä** kertoivat vanhempiensa uuden kodin rakentamisesta Huittisiin. Aarni Äikiä kertoi omaakohtaisia kokemuksia kahdesta evakkomatasta ja aivan erikoisesti viimeinen 1944 kesällä tapahtunut kuukauden hevosmiehenä

tehty matka on lähtemättömästi jäänyt hänen mieleensä.

Osa suvun jäsenistä teki kesällä kotiseutumatkan Vpl. Pyhäjärvelle ja siitä nuoret tekevät myöhemmin oman kertomuksensa.

REINO ÄIKIÄ

Taubilan kartano Fazerin omistukseen sata vuotta sitten

Allekirjoitukset kreivi Wladimir von Freederickszin ja Karl Fazerin välisessä Taubilan kartanoa koskevassa kauppakirjassa. Lähde: Mikkelin maakunta-arkisto

Taubilan hovitila pysyi paroni von **Freederickszin** suvun hallussa 144 vuotta vuodesta 1774 vuoteen 1918. Myyjinä olivat kreivi **Wladimir Borisovitsch von Freedericksz** ja hänen puolisonsa kreivitär **Hedvig Johanna**. Ostajana oli tehtailija **Karl Fazer**. Kauppa solmittiin Helsingissä, mutta myyjät eivät olleet itse paikalla, vaan heitä edusti valtakirjalla **Frederick Behm**. Kauppakir-

ja kirjoitettiin sekä ruotsiksi että venäjäksi. Venäjänkielisessä tekstissä kartanon nimi oli kirjoitettu venäläisin kirjaimin ”Taubila”, mutta ruotsinkielisessä tekstissä ”Toubila”. Kyseessä saatoin olla pelkkä painovirhe. Kaupan todistajiksi mainitaan helsinkiläiset asianajajat **Armas Makkonen** ja **Martti Olsson**.

Kauppahinta oli 6 800 000 Suomen markkaa. Karl Fazer maksoi kauppahin-

nan samana päivänä, ja rahat talletettiin Wladimir von Freederickszin nimelle Yhdyspankkiin. Kauppakirjan mukaan tila oli Taubila-niminen 2 920 manttaalin veroinen rälssitila nro 1 Pyhäjärven pitäjän Valkeamäen kylässä. Kaupassa siirtyi Fazerin omistukseen 3 535 ha maata, josta viljeltyä peltoa oli 559 ha ja metsää 2 772 ha. Omistajavaihdos merkitsi kartanolle uuden ajan alkua. Lahjoitusmaa-

kauden aika oli ohi. Fazerin kausi, uusi aika alkoi.

Teksti ja kuvat kirjasta, Taubilan kartano – lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan.

Paroni Freedericksz ja Karl Fazer solmivat Taubilan kartanoa koskevan kauppakirjan 9.8.1918, niinpä tänä vuonna tuli kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun Taubila siirtyi Fazerin omistukseen.

MAURI HAUHIA

Löytyisikö lehtiä museon arkistoon?

Vpl. Pyhäjärvi -lehden ensimmäinen näytenumero ilmestyi 30.7.1955 Keikyässä pidettyjen Pyhäjärvi-juhlien yhteydessä. Kaikkiaan vuonna 1955 ilmestyi kolme näytenumeroa, ja säännöllisesti lehti alkoi ilmestyä vuoden 1956 alusta.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kotisivuilta löytyy digitoitua lehdet vuosilta 2004–2017. (Viittaus: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö>Vpl. Pyhäjärvi-lehti>Arkisto). Lisäksi Sastamalan seudun museon arkistossa on melko täydelliset vuosikerrat alkaen vuodesta 1989.

Nyt museo etsii arkistoonsa Vpl. Pyhäjärvi -lehtiä vuosilta 1955–1988. Löytyisikö näitä vuosikertoja sinulta tai joltakin tutultasi? Jos tiedät asiasta jotain, ota yhteyttä museoon!

Pyhäjärvi-kokoelmalle oma huone

Sastamalan kaupunginhallitus päätti syksyllä 2017, että Sastamalan seudun museo muuttaa Tyrvään pappilan vanhasta kivinavetasta vuoden 2018 aikana.

Museo sai uudet näyttelytilat Tornihuvilasta, joka

sijaitsee samassa pihapiirissä kuin Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi. Molempia museoita ylläpitää Suomen kirjainstituutin säätiö, vaikkakin paikallismuseon kokoelmat omistaa Sastamalan kaupunki. Kaupunki vastaa molempien museoiden kiinteistöistä.

Sastamalan seudun museon kokoelmat sijoitetaan nyt pääosin Stormin vanhalle koululle, jossa niitä on osittain ollut jo vuodesta 2015. (Viittaus: Vpl. Pyhäjärvi-lehti 09/2015).

Vpl. Pyhäjärvi -kokoelmat saivat Stormissa oman huoneensa, jonne viedään kaikki kivinavetan Pyhäjärvi-esineistö. Kun tulevana vuosina käydään tarkemmin läpi aiemmin Stormiin tuotuja esineitä, siirretään kaikki Pyhäjärvi-esineistö tuohon huoneeseen. Pyhäjärven arkistomateriaali (mm. valokuvat ja asiakirjat) jää yleisiin arkistotiloihin, josta ne ovat helposti löydettävissä omina kokonaisuuksinaan.

Museoon voi lahjoittaa arkistomateriaalia tai esineitä, jotka on valmistettu tai olleet käytössä Pyhäjärvellä. Muutosta johtuen lahjoituksia otetaan vastaan jälleen ensi vuoden alusta alkaen – ainoastaan vanhoja

Vpl. Pyhäjärvi -lehtiä voidaan ottaa vastaan jo aiemmin.

Museon kokoelmiin ja arkistoon on mahdollista tulla tutustumaan sopimalla ajankohdasta ennakkoon kokoelma-amanuenssin kanssa.

TIMO
KAASALAINEN

HELI
VUOHELAINEN

Timo Kaasalaisen kytös Pyhäjärvellä isän puolelta: Kurosen Annan (o.s. Sirkiä) ensimmäisestä avioliitosta Mikko Filipinpoika Karilaisen kanssa syntyneen Maria Mikonpoika Karilaisen, Alakylä Sirkanmäki ja Kahvenitsalta syntyneen Antti Yrjönpoika Kaasalaisen ("Räätälin Antti") kolmas lapsi Martti ja Eeva-Liisa Kaasalaisen viides lapsi. (Eeva-Liisa o.s. Ryömä, Kiikka)

Heli Vuohelainen (o.s. Tuominen) otti juuri käyttöönsä äidinäitinsä, Laina Tuomisen (o.s. Vuohelainen), tyttönimen. Laina oli kotoisin Vpl. Pyhäjärveltä – ilmeisesti Pyhäkylästä. Lainan vanhemmat olivat

Intendentti Heli Vuohelainen Pyhäjärvi-lehti tutkailemassa. Kuva: Timo Kaasalainen.

Tuomas ja Maria Vuohelainen (o.s. Kaikkonen). Nämä olivat kotoisin Käksälmen maalaiskunnan puolelta – Tuomas Vuohensalosta ja Maria Alapoudesta.

YHTEYSTIEDOT

Sastamalan seudun museo

Emma Kurki
kokoelma-amanuenssi
p. 050 313 1416
emma.kurki@pukstaavi.fi

Heli Vuohelainen
intendentti
p. 050 313 1411
heli.vuohelainen@pukstaavi.fi

Lehden arkistointiasioissa apuna
Timo Kaasalainen,
Vammala
p. 0500 239 944
info.kaasalainen@gmail.com

Tuomaan toinen lähtö

Tuomas istuu asuntonsa portailla ja katselee laajoja peltojaan, joista keväinen kylvös lupaillee runsasta satoa. Kolminkertaisena hän vaivatta kykenisi syksyllä luovutuksensa suorittamaan. Mutta onko nyt kaikki tuo jätettävää? Onko vuosikymmenien raataminen ja urastus hukkaan mennyt?

Joka vuosi hän oli peltopinta-alansa uutisraivauksella lisännyt lähes puolella hehtaaria, eikä maa ollut koskaan kylväjäänsä pettänyt. Katovuodet olivat tuntemattomia, ja kauvempaan leppoisasti välikyvä Laatokka antoi särpimen lisää.

Perheensä Tuomas oli jo toimittanut matkaan, vaikka se hänestä tuntui hyvin vastenmieliseltä. Ei hän vielä muuten olisi kiirettä pitänyt, mutta kun määräyksen oli antanut tuo entinen vapausotakaveri **Jallu**, joka nyt toimi kunnan evakuoimis-päällikkönä, niin oli uskottava. Ei se mies turhan tähden töytäillyt.

Vinkkelipyssy

Hei äijä, mitäs siellä yksin märehdit? Tuus tänne miesten joukkoon, meitä nyt luonnisti. Tuomas käänsi päätään ja viittasi

kädellään merkiksi, että kuultu on. Jo pitemmän ajan oli riuhkasta kuulunut äänestä keskustelua. Pari päivää sitten oli sotilaita tullut kylään Itä-Karjalasta. Mitä muukalaisia lienevät olleet, surutonta joukkoa näyttivät olevan.

Verkkaisesti Tuomas asteli joukkoon, jossa oli koko aamupäivä maisteltu omatekoista ja tarkoitus oli, ettei aivan unohdeta talon isäntääkään. – Nyt sai Tuomas maskin pukea äskeiset ajatuksensa sanoiksi, oli ikään kuin helpompaa jollekin purkaa tunteensa. Mutta ei myötätunnon sanaa Tuomas murheeseensa saanut. Uusia outoja ideoita tulevista kolhooseista, yhteisomaisuuksista. ym.

Vapaan suomalaisen talonpojan veri kiehahti eikä sisu enää meinannut sopia nahkaansa. Mutta malttoi hän kumminkin mielensä ja sanoi: "On siinäkin minulla oikein isänmaan pönkiä."

Kaksi paria käsiä tarttui Tuomaan rinnuksiin kiinni. Toisen hän ohimennen oikealla kädellään karisti itsestään irti ja toista ikään kuin seuran vuoksi piteli kauluksista. Nyt vasta huomasi vastustajat, minkälaisen karhun kanssa he painuivat joutuivat. Käsiryyssissä

Tuomas olisi pärjännyt parempienkin kanssa, mutta oikealla kädellä karistettu mato sai käsiinsä kiväärin ja alkoi ramplailla sen lukkoa, ajattelemalla ääneen, että tosta äijästä hän laskee ilman pois.

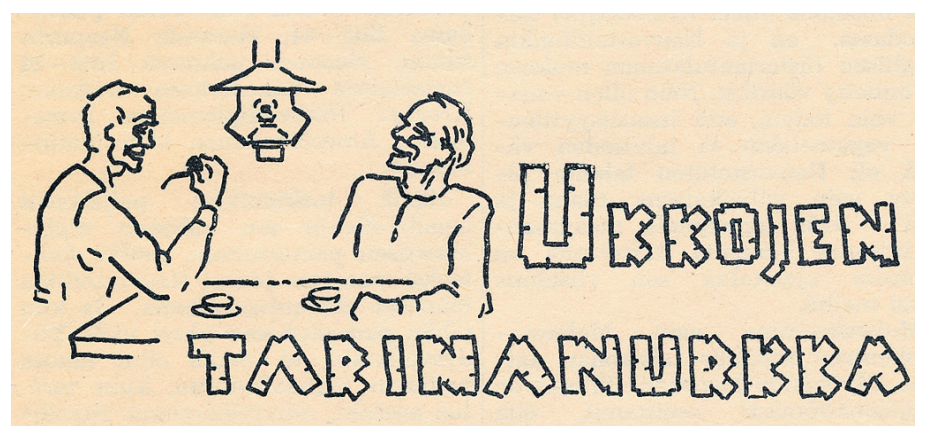
– Jos sillä kiväärillä et muuta ole ampunut niin et ammu minuakaan. Paiskaten käsissään olevan miehen sivuun Tuomas ryntäsi kivääriä sojottelevaan päin ja kiskaisi kiväärin mieheltä pois, laittoi piipun riihen salvamen väliin ja väänsi sen vinkkelin.

– Ammu tuolla nyt, jos huvittaa, hän sanoi heittäen vinkkelipyssyn sen omistajan jalkoihin. Lopulta tilanne kehittyi Tuomaalle epäedulliseksi: yksi kymmentä vastaan, joten turhaa oli käsikähmää pitemmälle jatkaa.

Komentopaikalta oli rähinä myös huomattu ja liisävoimia saapui paikalle. Suureksi rikolliseksi huudettu Tuomas raahattiin sopivaan putkaan tuomioon odottamaan.

Kenttäoikeus

Tapaus tutkittiin Tuomaalta totuutta kuulematta, eikä hänellä ollut todistajia. Syyte: 1) Katastrofitilanne. 2) Sotatoimialue, syytetty ilman komennustodistusta,

siviilipuvussa. 3) Armeijan aseiden tuhoaja. 4) Väkivaltainen ja vaarallinen.

Syyte oli raskas, mutta komentaja halusi varmistaa syytetyn henkilöllisyyden ottamalla yhteyden kunnan evakuoimis-päällikköön Jalluun: "Olisimme tämän asian voineet jo ilman tätä tiedusteluakin loppuun hoitaa, mutta tilanteen tänään ollessa toinen mitä se oli eilen katsoin velvollisuudeksi ilmoittaa."

Nyt Jallu vuorostaan räjähti, kuuluttuaan kenestä oli kysymys: "Olen tunnin kuluttua siellä ja te vastaatte Tuomaasta sillä aikaa. Näkemisiin."

Siis veljemme Tuomas on pahemmassa kuin pulassa! Nyt heti matkaan!

– Silloin sitä mentiin ja perillä oltiin määräajassa. –

Vähäinen aika siellä puhuttiin taajaan. Peräänantamaton Jallu ei taipunut, vaan kuulustelut oli suoritettava uudelleen. Niissä ilmeni, että syytteet melkein kokonaan olivat perättömiä. Näin he pääsivät lopulta sopimukseen, ehdolla, ettei Tuomas enää näyttäydy sen yksikön majoitusalueella. Tämän Jallu takasi koko arvovallallaan.

Lähin paikka, jossa Tuomas oli turvassa ja jossa hän sai olla vastaavassa tehtävässä, oli Pattoisten kylä. Suoria metsäpolkuja kulki en oli sinne matkaa vajaa penikulma, mutta maantietä yli parinkymmenen kilometrin. – Arvata sopii, että tämä epäoikeudenmukainen päätös Tuomasta loukkasi ja mieltä katke- roitti, mutta hän kyllä käsit-

ti, ettei Jallu hänen hyväksymiseen enempää voinut tehdä.

Ja niin Tuomas alistui kohtaloonsa ja jäi työvelvolliseksi Pattoisten kylään, kodistaan ja kotikylästään karkoitettuna. Mutta kotikävänsä ajamana hän eränä sunnuntaina joutui pienen seikkailuun, jossa hän vielä kerran kohtasi "vinkkelipyssymiehen."

Sen seikkailun hän kuitenkin näppärästi selvitti edukseen ja järjesti vihamiehelleen kylmän kylvyn.

– Mutta siitä enemmän seuraavassa tarinanurkassa.

KoHo

Poimittu Vpl Pyhäjärvi-lehdestä nro 8/1963

MAURI HAUHIA

Kauppatieteen opiskelija kiittää apurahasta: Itävallan vaihto opetti paljon

Vietin kevätlukukauden opiskelujen parissa Linzissä Itävallassa. Opiskelijavaihtoni kuuluu pakollisena osana minun kauppatieteiden opintojani Helsingin Hankenilla. Pääaineena minulla on johtaminen ja organisaatiot, ja päätin lukea johtamisen kursseja myös opiskelijavaihtoni aikana. Tulen valmistumaan kauppatieteiden kandidaatiksi syksyllä 2018 ja samalla jatkamaan maisterin opintoja.

Linz on Itävallan kolmanneksi suurin kaupunki ja vaihtokouluni, Johannes Kepler Universität, sijaitsee kaupungin pohjoispuolella. Minun isoisäni äiti oli itävaltalainen, joten tunsin, että Itävalta olisi oikea valinta opiskelijavaihdolleni. Vaikka Itävallassa puhutaankin saksaa, eroa heidän saksansa paljon Saksassa puhutussa saksasta.

Onnistuin kuitenkin oppimaan saksan alkeet ja pärjään saksalla arkitilanteissa. Opintoni olivat kuitenkin englanninkielellä, ja englantini vahvistui täten paljon lukuisten esitelmien ja esseiden myötä. Suoritin 29 opintopistettä kevätlukukauden aikana, joten opintoni veivät paljon aikaa. Viikonloppuisin oli kuitenkin aikaa matkustella ja kokea kulttuuria.

Tavallinen arkipäiväni alkoi muutaman tunnin opiskelulla, jonka jälkeen söin lounaan asunnossani. Tämän jälkeen kävelin koululle, jossa minulla oli

Kia maisemia ihailemassa Pöstlingberg kukkulalta, jossa taustalla näkyy Linzin keskusta.

yleensä muutaman tunnin luento ja ryhmätöitäpäämisia.

Päivällisen söin asunnossani, jonka jälkeen tein koulutöitä muutaman tunnin ajan. Kävin sen lisäksi pari kertaa viikossa yliopiston järjestämällä ryhmäliikuntatunneilla tai juoksulenkillä. Viikonloppuni vietin enemäkseen matkustellen.

Linzin sijainti Euroopassa mahdollisti helpon matkustamisen moneen maahan. Kävin esimerkiksi laskettelemassa Innsbruckissa,

uimassa Gardajärvessä ja näkemässä Passaun kauniit pikkukadut. Keski-Euroopassa liikkuu helposti junalla ja bussilla, ja näillä matkustin paljon.

Tämä opiskelijavaihto opetti minulle, kuinka helpoa on lähteä matkoille ja kokea uusia asioita. Vaikka vaihdossa oleminen olikin hauskaa, huomasin, kuinka paljon arvostan Suomessa elämistä ja oli mukava palata kotiin vajaan puolen vuoden ulkomailla asumisen jälkeen.

Kiitän Vpl. Pyhäjärvi-Säätiötä heidän hallinnointaan rahastoista saamastani stipendistä.

KIA WECKSTRÖM

Äitini isä **Eero Pekka Sirkkiä** (synt. 1.12.1937) on kotoisin Konnitsasta Vpl. Pyhäjärvellä. Hänen kotinsa sijaitsi noin puolen kilometrin päässä Kiimajärven rannalta.

Matkaterveisiä Pyhäjärveltä

Matkaterveiset kaikille Pyhäjärven-lehden lukijoille kotiseudulta Karjalan Pyhäjärveltä. Muistakaa rukoilla...

Matka-ajankohta oli toukokuun 15.-18. päivä tänä keväänä. Lähdimme matkaan Jyväskylästä, matkamme reitti oli Sortavala-Käkisalme-Viipuri, aikaa neljä päivää, myös käynti Valamossa. Ryhmämme koostui eläkkeellä olevista K-kaupiaista Keski-Suomessa, meitä oli saatu kasaan 30 henkeä. Busi oli Pohjolan matkat ja nuori kuljettaja vasta 30-vuotias, toista kertaa Venäjällä.

Minä **Annikki** ja mieheni **Seppo Lindgren** olimme matkaseurueessa mukana. Olin ainoa henkilö, joka oli syntynyt Py-

häjärvellä Vernitsan kylässä. Isäni **Juho Nolo** oli syntynyt Yläjärvellä ja äitini **Anna Amalia** o.s. **Eeva** Metsäpirtissä.

Matkaa suosivat pilvetön taivas ja lämmintä oli yli 20 astetta. Olin kuin Liisa ihmemaassa, kuin menneessä vanhassa sadussa elin koko matkan. Sanoisinko, katselin ihmeissäni maisemia, sillä luonto kylvi juuri kauneimmassa kevätukassa. Joka puolella Karjalan kannasta kukkivat sadat tuomet ja valkovuokot. Luonto oli pukeutunut kuin morsiushuntuun.

Neljäntenä päivänä aamulla lähdimme Käkisalimesta bussilla kohti Viipuria poikki Karjalankannaksen. Tapahtui jotain ihmeellistä. Sain henkisesti kehoituksen: Rukoile Annikki.

Ihmettelin sitä, sillä olin kylä rukoillut sinäkin aamuna, kuten aina. Noudatin tietysti kehoitusta ja rukoilin uudelleen. Samassa vierelläni istuva Seppo sanoi, sillä hän istui ikkunan puolella bussissa: Tuossa oli tineviitta, missä luki Koneviitteen. Silloin tiesin, että olimme kartan mukaan olleet Pyhäjärven pitäjän puolella. Jotenka tästä päättelin, että sukuni lähetti minulle matkaevääksi viestin rukoilkaa.

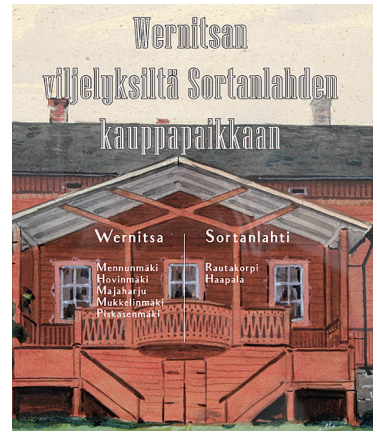
Tämän halusin tuoda tuliaisena tiedoksi kaikille Pyhäjärveläisille: rukoilkaa.

Hyvää ja kaunista kesän jatkoa jokaiselle lukijalle

ANNIKKI
LINDGREN

Petri Kiiski sijoittui vuoden 2019 Tangokuninkaallisten kisassa komeasti kakkoiseksi ja sai näin Tangoprinssin tittelin. Onnittelut!

WERNITSAN VILJELYKSILTÄ SORTANLAHDEN KAUPPAPAIIKKAAN

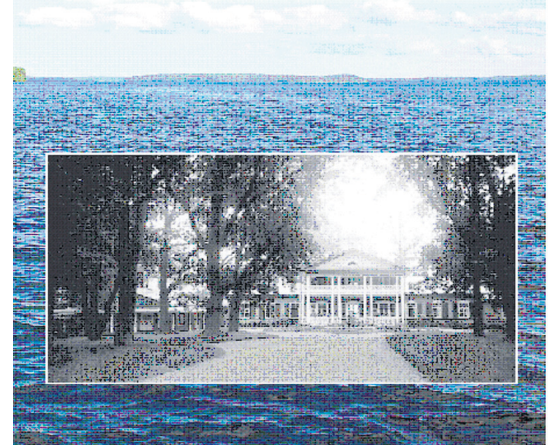
Kyläkirja kertoo Vpl. Pyhäjärven Wernitsan, Sortanlahden, Haapalan ja Rautakorven kylähistoriaa. Tarinoiden tukena selkeät karttalehdet.

Hinta 40 euroa + postitus ja pakkaus.

Kirjan toimittanut Ikaalisten Karjalaseura
Yhteystiedot, puh. 040 734 28 65 /
sähköposti, lea.jokinen@ippnet.fi

Taubilan kartano

- lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Historiallista lukemista itselle tai hyvä lahjavinkki:

Hanki lahjaksi uutuuskirja sukulaisille ja ystäville!
Taubilan kartano - Lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan, 176 sivua n. 150 valokuvaa koko B5, hinta vain 30 euroa.

Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II yhteensä 736 sivua. Koko A4. Hinta vain 95 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 335 sivua. Koko B5, hinta vain 40 euroa.

Hintoihin lisätään toimituskulut.

Lisätietoa ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 040 021 3369

seija.jokinen@netti.fi tai 040 835 5820

Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyskuluja.

Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi> kirjapuoti.
Vpl Pyhäkylä-Seura.

KERRO

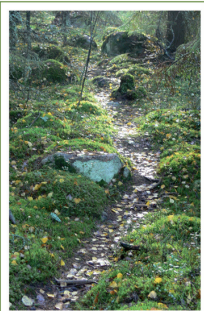
PERHEUUTISET

Pyhäjärvi-lehdessä. Julkaisemme joka numerossa tietoja perhetapahtumista.

Muistathan kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun, kiitos!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Adressit:
Karjalanneito, Pyhäjärven
kirkon alttaritaulu, Kullerot,
Valoisa polku ja Iiris. Addressi
sisältää kaksi tai useampia
sisälehtivaihtoehtoja, joista voi
valita sopivimman ja poistaa
ylimääräiset. Hinta 12 euroa
kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047
tai pirjo.kiiala@gmail.com.

Muistojen järvi -DVD:stä on otettu toinen
lisäpainos. DVD julkaistiin v. 2007. Uuteen
painokseen v. 2011 lisättiin Kaarina Pärssi-
sen kirjoittama esite. Levyä voi ostaa seuran
tilaisuuksissa tai tilata Kaisa-Liisa Korho-
selta. Hinta on 20e / kpl.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt **vaakunapaita**, jota saatavana jälleen
kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja
musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjär-
ven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi
tuleville kotiseutumatkailijoille, vaikka koko ryhmälle.
Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla
ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin
hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa
sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta hel-
menharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M,
L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja
XXXL 20 e/kpl. Mustia V-aukkoisia vain muuta-
ma iso koko jäljellä.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta
1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elo-
kuvasta, DVD:n hinta 20 e/kpl.

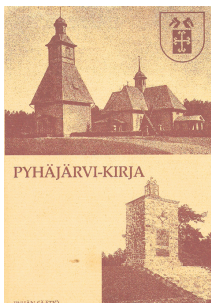
Seuran uusi 60-vuotishistoriikki (2017) saata-
vana hintaan 20 eur/kpl, 50-vuotishistoriikki 5
euroa, yht. 25 euroa.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut.
Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kai-
sa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail
kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöltä tuotteita itselle tai lahjaksi:

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murrenasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön 70-
vuotisjuhlilla
kotiseudulla kuvattu
DVD-tallenne**
Kesto noin 1,5 tuntia.
Hinta 20 euroa

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi
isännänviiri.**
Suunnittelu Kaarle Viika
1992. Kolme kokoa:
45 x 300 cm, 6-7 m:n
tankoon. Hinta 80 euroa
45 x 400 cm, 8-9 m:n
tankoon. Hinta 90 euroa
55 x 400 cm, 10 m ja sitä
korkeampaan tankoon.
Hinta 95 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN KOTISIVUT

löytyvät osoitteesta:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon syyskau-
den ensimmäinen tarinatuokio on maanantaina 3.9.2018
klo 13.00 (huomaa tuntia myöhemmäksi muuttunut
kellonaika) Koulukatu 12, Tampere. Harri Kekki esitte-
lee sanoin ja kuvin sukututkimusta. Kahvit omakustan-
nushintaan ja arpoja myydään. Kerho on tarkoitettu
Pyhäjärvi-juurisille ja heidän perheenjäsenilleen. Terve-
tuloa mukaan entiset ja uudet kerholaiset runsain
joukoin!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho kokoontuu
torstaina 06.09.2018 klo 13 Seija ja Antero Pärssisellä,
Kiviniementie 424, 17120 PAIMELA. Sovitaan kimp-
pakyysteistä.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry. Peruutus: kesäpäivä Karjalai-
sella kesäkodilla Helsingin Jollaksessa torstaina 23.8.
peruutetaan. Ilmoittautuneita oli vain muutama.
Syyskaudella on kaksi tilaisuutta: to 18.10. klo 14.30
alkaen tutustuminen uusittuun eduskuntataloon. Vierai-
lusta ja ilmoittautumisesta tarkemmin syyskuun lehdes-
sä. Su 25.11. pidetään seuran sääntömääräinen syysko-
kous. Seuran oman piirakkakurssin järjestämistä Karja-
latalolla suunnitellaan.

Vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä voit katsella netistä
kotisivuiltamme. Nyt sivuilla myös 2017 lehdet.

TILAA OMA
PYHÄJÄRVI-LEHTI
tai LÄHEISELLE LAHJAKSI.
Hinta vain 35 euroa vuosikerta,
lehti ilmestyy joka kuukausi!

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Ilmoita muutos toimitukseen tai
verkkosivujemme lomakkeella.
HUOM! Osoite ei vaihdu
vain postiin ilmoittamalla.

Ota yhteys toimitukseen tai ilmoita tiedot
nettisivujemme lomakkeella.

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy syyskuussa 2018. Aineistot toimitukseen
viimeistään **ma 10.9.** mennessä, kiitos

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
Kotisivut: [www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Korpimetsontie 16
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
[marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi](mailto:marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi)

Toimitusneuvosto:
Tarja Kopalainen, Pertti
Hakanen, Mauri Hauhia,
Kirsti Naskali, Esko Pu-
lakka, Markku Pärssinen ja
Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Korpimetsontie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro
puh. 040 719 2692
kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Lehden vuosikerran tilaushinta 35 euroa
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%